
UKYSKE BEKENDELSER

*Eller begrundelsen for at udgive
endnu en bog om sex*

Skriftemålet er en romantisk foreteelse, ikke
mindst fordi det forudsætter, at synd stadig er en
mulighed.¹

Stacy D'Erasmø

Kyskhed er et ord, der lugter langt væk af kirke og kristendom. Det er et af de ord, som kirken har brugt og bruger til at få kristne til at gøre noget svært, noget upopulært. Det er et ord, som umiddelbart vækker vores modvilje. Denne lille bog handler om dette ord.

Kyskhed er en kristen praksis, der står i modsætning til den almindeligt accepterede holdning i den sekulære kultur, der omgiver os. Kyskheden står i modsætningsforhold til mange af de film, vi ser, de blade, vi læser, og de sange, vi lytter til. Den harmonerer dårligt med den måde, mange af vores ikke-kristne venner har valgt at leve på. De fleste sekulære mennesker opfatter kyskhed som en i bedste fald besynderlig holdning og levemåde

og regner ofte kyske mennesker for tilbagestående og undertrykte.

Kyskhed er også noget, som mange af os kristne må gøre en indsats for at lære. Jeg måtte selv lære kyskhed, fordi jeg først blev kristen som voksen, efter at mine seksuelle forventninger og vaner allerede var mere eller mindre færdigdannede. Men også mange mennesker, som vokser op i gode kristne hjem, går på gode kristne skoler og omgås gode kristne venner – mennesker, der har fået kristendommen ind med modermælken – må ofte gøre en bevidst indsats for at lære kyskhed, fordi det moderne samfund, vi lever i, på mange måder er gennemsyret af en ukysk tankegang.

Jeg er ikke nogen ekspert i kyskhed. Jeg er ikke teolog eller præst. Jeg er bare en ganske almindelig kristen. Indholdet af denne bog er hverken mere eller mindre end et menneskes overvejelser omkring, hvordan kyskhed kan indlæres og praktiseres i et menneskes liv. Jeg vil ikke komme med nogen 'brugsanvisning' eller håndfaste regler. I stedet vil jeg præsentere et langt fra fejlfrit eksempel, komme med nogle forslag og nogle tanker om, hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer, og indimellem minde læseren om, hvorfor vi overhovedet som kristne skal tage kyskhed så alvorligt.

En personlig rejse

Mine egne meritter, hvad kyskhed angår, er ikke noget at råbe hurra for. Jeg dyrkede sex første gang, da jeg kun var femten, med en fyr, som jeg havde mødt på en sommerlejr. Vi kom sammen i tre måneder og dyrkede sex,

men vores forhold gik langsomt i opløsning. Han rejste væk for at gå på college, og vi skrev lidt sammen, men til sidst fusede det helt ud. Et år senere begyndte jeg selv på college. Selv om jeg var medlem af et religiøst, jødisk samfund, blev jeg ved med at dyrke sex. I mit første år på college mødte jeg en fantastisk flot fyr (han lignede en fotomodel), og vi dyrkede sex nogle gange. Derefter begyndte jeg at komme sammen med ham, jeg nu tænker på som min 'college-kæreste', og vi dyrkede også sex. Min seksuelle adfærd var ikke noget, man så med milde øjne på i mit jødiske trossamfund, så jeg gik stille med dørene. Det lykkedes mig at holde mine eskapader hemmelige, så jeg undgik irettesættelser og sanktioner.

Hen imod afslutningen af min college-uddannelse begyndte jeg så at 'snuse til' kristendommen. Jeg besøgte forskellige menigheder og brugte tid på at studere »Book of Common Prayer«. Jeg læste også forskellige kristne romaner. I én af disse romaner – den anden i Mitford-serien af Jan Karon – fremgår det, at bogens ugifte kristne ikke dyrker sex. »Eftersom vi aldrig har snakket om det, vil jeg godt lige sige, at jeg virkelig tror på at gøre tingene på den gammeldags måde, når det gælder kærlighed,« forklarer Cynthia, en skilt kvinde midt i halvtredserne, til sin kæreste, en præst i den episkopale kirke. »Jeg elsker dig meget højt og ønsker bare, at vores forhold skal være rigtigt og enkelt og godt og – ja, gudvelbehageligt. Derfor vil jeg gerne vente med den form for intimitet, som de fleste mennesker ellers er parate til at kaste sig ud i, så snart de har trykket hinanden i hånden.«² *Hvor mærkeligt!* tænkte jeg. *Afholdenhed! Og så i den alder!*

Da jeg blev færdig med college og flyttede fra New York til England for at fortsætte min uddannelse, blev det

med kristendommen og med Jesus mere alvorligt for mig. Jeg gik regelmæssigt i kirke, og jeg bad til Jesus og tænkte på ham, når jeg gik rundt i byen. Med en sikkerhed, der forbavsede mig selv, begyndte jeg at tro, at han virkelig var den, han sagde, han var: Gud. Jeg gjorde nogle af de ting, som man forventer af mennesker, der tror, at Jesus er Gud. Jeg blev døbt. Jeg begyndte at tilbringe meget af min tid sammen med andre kristne. Jeg læste evangelierne. Jeg bad salmerne. Jeg hængte et lille sølvkors i en kæde om halsen for på den måde at lade mine omgivelser vide, at jeg tilhørte den stamme, hvor man har erklæret Jesus sin troskab. Jeg kunne mærke, at jeg var ved at forelske mig i en tømmer, som var død for mine synders skyld.

Så var der andre ting, som man normalt forventede af en kristen, som jeg ikke gjorde – ting, som man måske især kunne have forventet af en kristen, som havde været en troende jøde, og som derfor var vant til at leve disciplineret og underkaste sig en religiøs autoritet. Jeg holdt ikke op med at dyrke sex. Jeg gav ikke tiende. Det var heller ikke ligefrem nogen nydelse for mig at gå til gudstjeneste søndag formiddag. Det krævede, at jeg bed tænderne sammen, modvilligt adlød vækkeurets kalden og slæbte mig ned i kirken.

Et eller andet sted vidste jeg godt, at kristendommen ikke så med milde øjne på sex før ægteskabet, men jeg kunne ikke have gjort nærmere rede for, hvad den kristne holdning til sex egentlig bundede i. Jeg læste godt nok Paulus' breve, men sandt at sige, så var jeg ikke helt sikker på, hvad ordet 'utugt' egentlig betød, eller hvor meget plads til fortolkning det levned mig. Jeg var faktisk aldrig stødt på ordet, før jeg begyndte at læse Det Nye

Testamente. Det var i hvert fald ikke et ord, man brugte særlig meget blandt de studerende ved universitetet i Cambridge. Jeg var selvfølgelig klar over, at det sigtede til forbudt sex, men jeg kunne ikke sige helt præcist, hvad der var forbudt, og hvad der ikke var. Forskellige oversættelser var med til at fordunkle det. Hvor der i nogle bibeloversættelser stod 'utugt', blev det i andre oversættelser gengivet med det endnu mere tågede udtryk 'seksuel umoral'. Jeg stod altså tilbage med en ikke nærmere defineret erkendelse af, at Gud nok havde en mening om, hvordan mennesker skulle indrette deres sexliv.

Det ville selvfølgelig ikke have været så svært for mig at få bedre styr på, hvad kristendommen sagde om sex. Jeg kunne for eksempel have slået ordet 'utugt' op i en ordbog. Jeg kunne også have læst én eller flere bøger, der var skrevet netop for at hjælpe nye kristne som mig til at forstå det grundlæggende ved livet som kristen. Jeg gjorde det ikke, og det havde jeg to grunde til. For det første var sex ikke noget, der optog mig så meget lige på det tidspunkt, for jeg havde endnu ikke mødt nogen, som jeg bare havde lyst til at gå i biografen med. For det andet – og det var måske den væsentligste årsag – så var jeg dybest set helst fri for at lære den kristne seksualmoral at kende, for jeg ville gerne bevare muligheden for at dyrke sex, hvis lejligheden skulle byde sig.

I stedet for at fordybe mig i spørgsmålet om kristendom og sex valgte jeg så at drage en hurtig og nem konklusion: Det, Gud havde noget imod, var, hvis mennesker dyrkede sex på en måde, der kunne volde skade. 'Forbudt' sex var åbenlyst meningsløs, kærlighedsløs og skødesløs sex. Sammenhængen var vigtig, når det gjaldt

sex, men ægteskabet var måske ikke den eneste passende ramme for det. Når bare begge parter var ærlige og ikke gav hinanden falske løfter, var der ingen, der led skade. Hvis sex var et udtryk for kærlighed og gensidig forpligtelse, ville Gud bifalde det eller i det mindste ikke have noget imod det. På den måde fik jeg det skåret ned til noget, jeg kunne klare. Det måtte være muligt at opgive den lejlighedsvis tilfældige elskov med en sød fyr, som man mødte på en fugtig aften i byen eller til en fest, og reservere sex til seriøse kæresteforhold.

Det lykkedes mig stort set at overholde denne regel. Jeg dyrkede ikke sex med nogen, før jeg fandt ind i et seriøst og varigt forhold, og da jeg gjorde det – da jeg mødte en mand, som jeg her vil kalde Q – gjorde jeg det så med ham. En enkelt gang i løbet af mit månedlange forhold til Q brød jeg mit løfte til mig selv, til Gud og til Q ved en aften at gå i seng med en forhenværende kæreste og derefter lyve om det over for Q. Det gav mig dog en skyldfølelse, som til sidst fik mig til at henvende mig til en præst, jeg kendte lidt, og som vi kan kalde H. Min samtale med H hjalp mig imidlertid ikke meget. Set i bakspejlet ville H nok have gjort klogt i at sende mig videre til en anden præst. H var præst i et lille landsby sogn uden for Cambridge og havde til hverdag mest med ældre mennesker at gøre. Han talte sjældent med folk i tyverne, og sidste gang, nogen havde indledt en samtale med ham om sex, var sandsynligvis omkring den tid, hvor Beatles udgav *Yellow Submarine*. H gjorde sit bedste for at yde mig sjælesorg i den uvante situation. Over en kop te forklarede han mig, at når kirken prædikede seksuel afholdenhed uden for ægteskabet, var det, fordi Paulus gjorde det samme i sine breve i Bibelen. Han skrev

nogle vers ned til mig på et ark smørrebrødspapir og tog så afsked med et venligt smil.

Skyldfølelsen blev ved med at plage mig (også efter at det 'seriøse forhold' til Q gik i stykker, og jeg fandt ind i et nyt 'seriøst forhold'), og på et tidspunkt henvendte jeg mig til en anden præst, denne gang i USA, og bad ham simpelthen om at tage mig til skrifte. Jeg kom for at bekende ikke bare mine seksuelle overtrædelser, men også en lang række andre synder: Løgne jeg havde stukket folk, venskaber jeg havde ødelagt og mange andre fejl og nedrigheder. Omkring midtvejs i mit skriftemål kom jeg til de seksuelle synder, og her meddelte min skriftefader mig blidt, men fast (de to adverbier mener jeg i dag bør kunne knyttes til enhver kristelig irettesættelse) og uden omsvøb: »Det er syndigt, Lauren.«

I dette højtidelige eller ligefrem hellige øjeblik jeg lå på knæ sammen med en anden kristen, hvis eneste opgave var at formidle Kristi nåde og tilgivelse til mig, var der noget, der faldt på plads for mig. Jeg var stadig ikke i stand til at give en velformuleret redegørelse for seksualetikken i Paulus' breve, men jeg forstod med ét, at denne præst lige havde sagt mig sandheden.

Jeg ville ønske, jeg kunne sige, at jeg fra dette øjeblik forandrede mig fuldstændig, at jeg fra da af forsagede alt, hvad der mindede om seksuel synd, og aldrig så mig tilbage, men sådan gik det ikke. I virkeligheden skete der det, at jeg 'fik kolde fødder' og nervøst begyndte at tage små skridt i den rigtige retning. Jeg begyndte med at foreslå min daværende kæreste, at vi holdt op med at dyrke sex. Det forslag havde han ingen forståelse for, så vi blev ved med at dyrke sex. Kort tid efter gik vores

forhold i stykker, og jeg begyndte tøvende at bevæge mig dybere ind i kyskheden.

Min vej dybere ind i kyskheden krævede en indsats. Jeg begyndte et mere seriøst studium af, hvad Bibelen havde at sige om sex (mere om det i næste kapitel). Jeg læste også en række populære, kristne bøger om seksualitet. Nogle af dem kunne jeg godt lide, mens andre skuffede mig. Jeg bad en del og havde også nogle frugtbare, omend indimellem svære og pinlige samtaler med forskellige kristne vejledere. Hen ad vejen fik jeg nogle 'tilbagefald', som fik mig til at bede mere og føre flere svære samtaler. Nogle gange lå jeg bare på min seng og stirrede op i loftet og spekulerede på, hvorfor det her betød så meget. Andre gange forstod jeg ganske udmærket, hvorfor det havde så stor betydning.

Kyskhed er ikke altid lige let eller sjovt. Jeg husker engang, jeg stod foran min bil med min daværende kæreste, E. Han havde sine arme rundt om livet på mig, og jeg kyssede ham på kinden og sagde: »Jeg synes egentlig, vi klarer det meget godt på kyskhedsfronten, synes du ikke?« Han svarede jo, det syntes han også, og så tilføjede han med det skæve smil, han indimellem brugte: »Måske for godt.« Kyskhed kan opleves som noget mærkeligt og svært og besynderligt, men det er også en øvelse, og som alle andre åndelige øvelser bliver det bedre og lettere med tiden.

Når jeg ser tilbage, forekommer det mig særdeles passende, at min nye forståelse for, hvad sex er og skal være, spirede frem under et skriftemål. Skriftemålet er, i mine øjne, den mest mystiske og uforklarlige af alle de kristne øvelser. Mange kristne lever helt uden noget organiseret, regelmæssigt skriftemål. Rent intellektuelt

har jeg aldrig forstået, hvad der egentlig sker ved skriftemålet, men jeg har i tro anerkendt, at i skriftemålet er Guds nåde til stede på en særlig måde, uanset om jeg er i stand til at gøre rede for hvorfor eller hvordan. I et sådant nådefuldt øjeblik tog jeg det første skridt ind i kyskheden, og det giver som sagt god mening for mig. Det er nemlig alene Guds nåde – og ikke min intellektuelle opfattelse af den kristne seksualetiks grundlag og logik – som har opdraget mig til kyskhed.

Seksuel synd og kristendommen af i dag: en statusopgørelse

Sådan er i al korthed historien om mit møde med kyskheden. Denne korte version lader naturligvis meget usagt: endeløse frustrationer, talrige tilbageskridt og uheldige intermezzoer samt gentagne forsøg på at regne ud, præcis hvad kyskhed egentlig indebærer, og hvorfor Gud går op i, hvornår vi dyrker sex. Før jeg nu beder læseren om at følge mig videre på min 'opdagelsesrejse' i kyskhed, skylder jeg vist at gøre rede for, hvorfor jeg har skrevet denne bog. Der findes jo allerede mange bøger om seksuel adfærd for kristne, om at vente til ægteskabet, bevare sin renhed osv.

Jeg har ikke skrevet denne bog for at udfordre eller modsige den traditionelle, kristne lære om sex. Det, jeg måske gerne vil prøve at rokke lidt ved, er den måde, hvorpå kirken typisk søger at hjælpe mennesker med at praktisere det, kristendommen lærer på dette område. Jeg har efterhånden læst utallige bøger og hørt utallige foredrag om at leve alene i kyskhed og afstå fra sex før

ægteskabet, og mange af disse bøger og foredrag forekommer mig at være naive og ude af trit med virkeligheden. Det er, som om de er skrevet for mennesker, der gifter sig umiddelbart efter deres afsluttende eksamen. Teologisk er de mere eller mindre indholdsløse, og værst af alt: De virker uærlige. Uærligheden består i, at de får kyskhed til at lyde som det nemmeste i verden. De bilder folk ind, at kyskhed bærer en umiddelbar løn i sig selv. De fremstiller kyskhed som noget vidunderligt og selvindlysende.

Det, vi i fuld ærlighed kan sige, er, at kyskhed er Guds bedste løsning for os. Han skabte sex til brug i ægteskabet, og dér hører det hjemme. Alligevel har mange kristne, som *kender til* kyskhed, svært ved at *leve* kysk. Man kan vel godt sige, at kyskheden bærer lønnen i sig selv, men det føles ikke altid sådan, og vi må se i øjnene, at vi lever i en terapeutisk kultur, hvor mennesker ofte baserer deres beslutninger på, hvad der føles rigtigt i øjeblikket. I stedet for at give ugifte kristne nogle nyttige redskaber og en skudsikker teologi, der kan hjælpe os til at leve kysk, spiser kirken os ofte af med nogle klichéer. »Den sande kærlighed venter« er ikke et mundheld, som vækker ret meget genklang, når man er niogtyve og *har* ventet og begynder at spekulere over, hvad man egentlig venter på.

Her er det, som om kirken kommer til kort. Vi lægger voldsom vægt på seksuel afholdenhed uden for ægteskabet, men de midler, vi tilbyder mennesker til at praktisere kyskhed, virker ikke så godt, som vi havde håbet. Nu ved jeg godt, at min egen historie om sex og synd og kyskhed måske ikke er så typisk, men både undersøgelser og de

historier, man hører rundt omkring, tyder på, at jeg ikke er den eneste, der må kæmpe mod seksuel synd.

Omkring 65 procent af alle amerikanske teenagere har dyrket sex, før de afslutter high school,³ og 'datingsites' for teenagere (der praler med millioner af brugere) opmuntrer deres brugere til at søge partnere – ikke til officielle skolefester, men til uforpligtende, seksuelle forbindelser.⁴ Af en undersøgelse fra 2002 foretaget af »Centers for Disease Control and Prevention« fremgår det, at 41 procent af alle amerikanske kvinder mellem 15 og 44 i en periode har haft en mandlig samlever.⁵ Ifølge en opgørelse fra år 2000 er antallet af ugifte samlevende tidoblet i årene fra 1960 til 2000 og steget med 72 procent mellem 1990 og 2000. 52 procent af alle amerikanske kvinder begynder at dyrke sex, før de bliver 18, og 75 procent dyrker sex, før de bliver gift.⁶ Ifølge en undersøgelse fra 2002 foretaget af *Kaiser Family Foundation* og bladet *Seventeen* oplyser mere end en fjerdedel af alle piger mellem 15 og 17, at samleje for dem »næsten altid« eller »for det meste« finder sted i »uforpligtende forhold«.⁷

De kristne samfund er ikke immune over for den seksuelle revolution. Statistikker om ugifte kristne og sex er svære at opdrive, og de, der findes, er næppe særligt pålidelige. Folk har det med i den slags undersøgelser at fremstille deres liv, som de ville ønske, det var, og ikke som det faktisk er. Den enlige kristne, der lader sig udspørge, vil givetvis være tilbøjelig til at pynte lidt på sandheden. Her er dog nogle eksempler på sådanne undersøgelser og deres resultater:

Tre undersøgelser blandt enlige kristne i 1990'erne afslørede en betydelig seksuel aktivitet uden for ægteskabet.

Omkring en tredjedel af de adspurgte var jomfruer, og det må jo nødvendigvis betyde, at to tredjedele *ikke* var det.⁸

Her for nylig har professorer ved Albion College og Illinois State University foretaget en undersøgelse blandt 200 jomfruer på college for at finde ud af, hvorfor disse mennesker ikke havde dyrket sex. Da deltagerne blev præsenteret for en liste med tretten mulige grunde til deres afholdenhed, angav de fleste som den primære årsag til deres hidtidige kyskhed sætningen: »Jeg har ikke været forelsket eller været i et seriøst forhold længe nok.« Religiøse begrundelser endte langt længere nede på listen som nummer syv for kvinder og nummer ni for mænd.⁹ Det synes at vise, at når mennesker afstår fra sex, er det ikke den kristne seksualmoral, der overbeviser dem, men mere en romantisk forestilling om at vente, til man finder én, man virkelig elsker.

True Love Waits (sand kærlighed venter) er en populær kristen kampagne, som har rødder i *Southern Baptist Convention* og blev startet i 1993. I denne kampagne opfordrer man teenagere til at aflægge følgende løfte: »Jeg tror, at den sande kærlighed venter, og derfor aflægger jeg nu det løfte over for Gud, mig selv, min familie, mine venner, min fremtidige ægtefælle og mine fremtidige børn, at jeg vil leve seksuelt afholdende fra denne dag og frem til den dag, hvor jeg efter bibelsk forbillede indgår ægteskab.« I 2001 viste en spørgeundersøgelse blandt 6.800 studerende, at jomfruer, som aflagde dette løfte, generelt afholdt sig fra sex atten måneder længere end de, der ikke havde aflagt løftet. Det blev fejret som gode

nyheder af afholdenhedens forkæmpere, men i virkeligheden er det vel foruroligende. Det betyder jo ikke så meget andet, end at mange løfteaflæggere begynder at dyrke sex som nittenårige i stedet for som attenårige, og det kan dårligt kaldes en afgørende sejr for afholdenheden. Som en kommentator fortolkede undersøgelsens resultat: »Løftet havde større effekt blandt sekstenårige end blandt attenårige; der var intet entydigt bevis for dets virkning blandt femtenårige, og det havde kun virket for de adspurgte i de tilfælde, hvor mindre end 30 procent af deres klassekammerater havde aflagt det. Det skulle være populært, men ikke for populært. Man kan kun have medlidenhed med den kampagneleder, som skal indrette sig efter disse resultater og finde rundt i klike-dannelsens og identitetsskabens uforståelige logik i high school.« Undersøgelsen, som blev udført af sociologer fra Columbia og Yale, viste også, at de unge, som brød deres løfte, var mindre tilbøjelige end de 'løfteløse' til at bruge prævention.¹⁰ Det skyldes sandsynligvis til dels, at man kun bruger prævention, hvis man på forhånd er åben for at dyrke sex eller ligefrem har planlagt det. Her er den almindelige holdning blandt enlige kristne vel også den, at synden er mindre alvorlig, hvis man i øjeblikket falder for fristelsen, end hvis man ligefrem har planlagt at synde.

I 2003 dokumenterede forskere ved Northern Kentucky University, at 61 procent af de studerende, som havde skrevet under på et officielt løfte om afholdenhed, før eller senere brød deres løfte. Af de 39 procent, som angav, at de havde holdt deres løfte, havde 55 procent dyrket oralsex, fordi de ikke regnede det for 'rigtig' sex.¹¹ I den

forbindelse kan jeg nævne, at en nogenlunde tilsvarende procentdel i en gruppe af selverklærede kristne college-studerende, som jeg for nylig var sammen med, sagde, at de ikke regnede analt samleje for sex.

Luke Witte, en presbyteriansk præst ved Forest Hill Church i Charlotte i North Carolina, siger, at han beder forlovede par om at holde op med at dyrke sex indtil bryllupsdagen. »Jeg vil ikke vie et par, som er seksuelt aktive,« erklærer han. »Det begrundes jeg med Bibelens formaninger til ikke at bedrive hor.« I et interview i en artikel i *New York Times* i 2002 indrømmer Witte, at han er nødt til at formane til kyskhed over for de fleste af de forlovede par, der kommer til ham for at blive gift. »Oftest eksisterer der allerede et seksuelt forhold, før parret indgår ægteskab,« siger Witte.¹²

På Vanderbilt University har studenteravisen, som på mange andre amerikanske colleges, en 'sexspalte'. Den kvinde, der skriver Vanderbilts sexspalte – som for nylig har beskæftiget sig med analsex, eksperimentering med biseksualitet og den ekstra nydelse ved oralsex, som en ring i tungen kan give – deltager regelmæssigt i møderne i et kristent studenterarbejde. I en spalte, hvor hun kom ind på Bibelen, kommenterede hun denne tilsyneladende selvmodsigelse med følgende humoristiske sidebemærkning: »Jeg var til [et kristent møde] sidste onsdag (det passer, jeg – sexspalteskribenten – studerer faktisk Bibelen).«¹³

I 1992 foretog det førende kristne tidsskrift *Christianity Today* en undersøgelse, der omfattede mere end tusind af bladets læsere. 40 procent af de adspurgte oplyste, at de

havde dyrket sex før ægteskabet. 14 procent indrømmede, at de havde haft en affære i ægteskabet. Ud af dem, der havde bedraget deres ægtefælle, havde 75 procent været kristne, da det skete.¹⁴

Man skulle tro – og håbe – at den væsentligste indikator for jomfruelighed er engagement i en kristen menighed, men det er ikke tilfældet. En nylig undersøgelse blandt teenagepiger viser faktisk, at den væsentligste indikator er aktiv deltagelse i holdsport. Den pige, der spiller håndbold eller fodbold, er mere tilbøjelig til at leve kysk, end den pige, der går i kirke og er aktiv i et kristent ungdomsarbejde. Det lader til, at sportsklubberne gør et eller andet rigtigt og har 'udspillet' kirken på dette område.¹⁵

For at få et indblik i, hvordan enlige kristne i mit nabolag klarede kampen for kyskhed, talte jeg med Greg Thompson, der arbejdede som præst i *Reformed University Fellowship* ved University of Virginia. Charlottesvillie, hvor universitetet ligger, er på mange måder et temmelig konservativt område, og jeg tænkte, at hvis man skulle finde et eksempel på en fornuftig og velfungerende praksis, hvad kyskhed angik, så var det måske her. Mit håb blev dog hurtigt gjort til skamme. Greg fortalte mig, at med en enkelt undtagelse havde alle de par, han havde haft til rådgivning eller sjælesorg, »talt om seksuelle fejltrin«. Ifølge ham havde de fleste af disse par »alvorlige problemer med at forstå, hvad de burde og ikke burde gøre med deres seksualitet«. Han fortsatte: »Jeg taler hele tiden med kristne studerende, som enten har samleje med hinanden, dyrker oralsex eller klæder sig nøgne og masturberer på hinanden. Alle de andre college-præster,

jeg har talt med, siger det samme: Deres studerende, selv dem i ledergruppen, som leder bibelstudiegrupper og lignende, lever seksuelt løssluppet.«

Mange andre collegepræster tegner det samme nedslående billede af den aktuelle situation. Som en præst ved en anden stor skole i det sydlige USA formulerede det: »De fleste af mine studerende har meget svært ved det med sex. Mange dyrker sex med deres kæreste. Nogle af dem er endda tilbøjelige til at dyrke engangssex med tilfældige ... I bedste tilfælde 'smutter' det jævnlige (det vil sige hver måned eller ligefrem flere gange om ugen) for mine studerende, og så kæmper de med den skyldfølelse, det avler (hvad enten der har været tale om samleje eller ej), men får alligevel overbevist sig selv om, at det ikke 'gør noget'. De studerende, der ikke går i seng med andre, har egentlig lyst til det og bliver bitre. Før i tiden var jeg rimeligt optimistisk, hvad det her angår, men jeg ser færre og færre studerende, der lever i renhed og kyskhed ... Hvis man spørger mig, så hænger det hele dybest set på Skriftens autoritet, og hvad den medfører (andre faktorer spiller selvfølgelig også en rolle). De forstår det ikke, og derfor bruger de det ikke ... Indimellem spekulerer jeg på, om jeg lever i Amos 8,11-12, hver gang jeg træder ind på universitetets område.« Jeg havde ikke lige Amos 8,11-12 i frisk erindring, så jeg slog skriftstedet op bagefter. Der står: »Der skal komme dage, siger Gud Herren, da jeg sender hunger over landet, ikke hunger efter brød eller tørst efter vand, men efter at høre Herrens ord. De skal flakke om fra hav til hav, og fra nord til øst skal de strejfe rundt og søge efter Herrens ord, men de finder det ikke.«

Erfaringens plads i den kristne etik

Eftersom dette er en bog om etik, og det samtidig er en bog om erfaringer, vil jeg gerne fra begyndelsen gøre noget klart. Når jeg knytter etik og erfaring sammen, vil jeg ikke dermed sige, at ens etik primært skal bygge på erfaring. Den kristne etik kan, i visse tilfælde, tage højde for erfaringer, men den kristne må primært grunde sin etik – sin adfærd – på Skriften og traditionen.

Der gives tilfælde, hvor erfaringen – kirkens erfaringer med at udleve kirkens fortælling i en falden verden – kan bidrage væsentligt til den kristne etik. Man kunne tage vold i familien som eksempel. Et omhyggeligt studium af Bibelen viser, at kristne ikke må lade sig skille, medmindre den ene part er den anden utro, eller en ikketroende ægtefælle forlader en troende. I omsorgsfulde kristne fællesskaber kan man imidlertid i dag stå med et problem, som måske ikke var på dagsordenen i Israel i det første århundrede, og mene, at en kvinde, som udsættes for fysisk vold fra sin mands side, har ret til at lade sig skille. Som bibelforskeren Richard Hays formulerer det i *The Moral Vision of the New Testament*: »Misbrug i form af fysisk vold i ægteskabet [kan] være endnu en omstændighed, der retfærdiggør separation, selv om Det Nye Testamente ikke direkte behandler dette problem.«¹⁶

Generelt må vi imidlertid sige, at erfaringer løstrevet fra Skriften og kirkens tradition ikke er noget godt grundlag for etik. Årsagen er den enkle, at vi alle er syndige mennesker. Vores individuelle erfaringer og ræsonnementer fordærvs af synden, og derfor må vi altid fortolke og 'rense' vores erfaringer ud fra Skriftens ord og kirkens tradition.

Selv oplever jeg kirkens lære om sex som noget vanskeligt. Den byder mig umiddelbart imod, og den forekommer mig nogle gange forældet, irrelevant og belastende. At forlade sig på sin erfaring i dette stykke er imidlertid det samme som at stole på en dømmekraft, som synden har ødelagt og forvrænget. Det kan virke usikkert og ubelejligt at stole på kirken, men jeg oplever det egentlig i højere grad som en lettelse at vide, at jeg ikke behøver basere mine etiske beslutninger alene på min egen intuition og erfaring. Kirken er der for at lære mig, hvordan jeg skal håndtere sex, penge, tid, forhold til andre mennesker og utallige andre forhold i livet.

Men hvis mit formål med at kombinere etik og erfaring ikke er at sige: »Her i det 21. århundrede er denne lære simpelthen umulig at have med at gøre, så lad os smide Skriften og traditionen over bord og hore, som vi har lyst til,« hvorfor bringer jeg så menneskers livserfaringer ind i billedet overhovedet? Er det ikke bare et knæfald for den tendens til at udstille sig selv og hinanden, som på så mange måder kendetegner vores moderne kultur? Hvis vores seksualetik ikke skal grunde sig på erfaringen, så må det jo afspejle sig i den kristne tilgang til emnet sex. Her taler jeg ikke bare om, hvad kirken og præsterne skal forkynde, men også hvordan alle kristne brødre og søstre på en omsorgsfuld og klog måde skal hjælpe de medkristne, som har store problemer med at finde den rette modus vivendi, hvad sex og kyskhed angår.

Som kristne må vi fastholde, at vores krop og vores brug af kroppen har stor betydning. Vi må fastholde, at sex udelukkende er bestemt for ægteskabet, og at ugifte kristne ikke bør dyrke sex. Hvis vi vil gøre mere end at

fastholde – hvis vi også vil hjælpe disse ugifte kristne til et harmonisk liv i kyskhed – så bør vi imidlertid også vide noget om, hvilken rolle sex spiller i deres liv.

Eller sagt på en anden måde: En af de bedste bøger, jeg har læst, er *Sex for Christians* af Lewis Smedes. Det er alle tiders bog. Den er letforståelig og ligefrem og omsorgsfuldt skrevet. Den blev imidlertid udgivet det år, jeg blev født. Er den så stadig relevant og brugbar? Absolut. Jeg vil anbefale enhver at gå ud og købe sig et eksemplar allerede i dag. Bogen er selvfølgelig på nogle punkter lidt forældet, det kan ikke undgås. Smedes skrev sin bog midt under den seksuelle revolution i en tid med voldsomme sociale forandringer. Han skrev, da den almindelige kulturs holdning til sex var i opbrud og under nydannelse. I dag er der intet opbrud i tingene. Den seksuelle holdning og praksis, som i 1976 endnu virkede radikal og udfordrende, er i dag indgroet og stivnet (bogen kan faktisk virke en smule tam: Smedes taler for eksempel om *petting*, men vores ordforråd på det seksuelle område har siden ændret sig så dramatisk, at jeg ikke helt ved, hvad ordet dækker over). Smedes skrev for en læserkare, der stadig havde en mere traditionel seksualetik i frisk erindring. Jeg skriver mest til mennesker, for hvem kyskhed ikke bare er et fjernt minde, men et helt ukendt fænomen.¹⁷

Det, jeg gerne vil påpege, er, at sociologi og teologi, studiet af mennesker og studiet af Gud, er to forskellige ting. Hvad angår det seksuelle, så har kirken viet århundreder, propfulde bogreoler og blæk i litervis på at beskæftige sig med seksualitetens teologi og etik. Studiet af seksualitetens sociologi har vi derimod ikke gjort meget ud af, og hvis vi skal hjælpe de enlige iblandt os til et

godt liv i kyskhed, så må vi vide noget om, hvordan de tænker om sex og kyskhed, og hvilken rolle det spiller i deres liv. Vi må finde ud af, hvad der gemmer sig bag den velkendte eufemisme: »Kyskhed er noget, jeg kæmper med.«

Redskaber til rejsen

Nu er der nok nogle skeptikere, der hen ad vejen vil tænke: *Det var da utroligt, så meget hun gør ud af, hvor vanskeligt det er at leve i kyskhed. Kan hun ikke bare lyne nederdelen op og få det overstået?*

Jeg ønsker ikke at fremstille kyskhed som noget, mennesker har uendeligt svært ved at tvinge sig selv til (opfordringen til bare at *lyne op* overser desuden det faktum, at en stærk legemlig drift som seksuel lyst ikke først og fremmest modstår med viljestyrke, men med nåde). Min pointe er bare, at kyskhed, ligesom de fleste andre kristelige dyder, ikke er noget, der falder os mennesker naturligt, og derfor vil kirken gøre klogt i at blive mere bevidst om, hvilke ressourcer den kan tilbyde mennesker, der gerne vil lære kyskhed og bevares i den.

En af de væsentlige ingredienser i min egen 'omvendelse' til kyskhed var *tiden* – måneder og år, hvor jeg langsomt voksede som kristen. Selv om jeg var døbt og bekendte mig som kristen i en alder af enogtyve år, så er opdragelsen eller væksten som kristen i tankegang og adfærdsmønster en lang proces – livslang. Det siger jeg ikke for at undskylde de nye i troen (herunder mig selv), der hænger fast i den ene eller den anden synd. Jeg vil bare minde om det, som vi i kirkesproget nogle gange

kalder *discipelskab* og andre gange *vækst i troen*. Når et menneske kommer til tro, når han eller hun bliver født på ny og giver sit liv til Jesus, er det en meget dramatisk og livsforvandlerende begivenhed. Omvendelsen gør imidlertid ikke den omvendte til en *moden* kristen. Der sker en forandring i ens hjerte og i hele ens eksistens, men det afføder som regel ikke nogen øjeblikkelig ændring i alle ens vaner og tænkemåder. I den tidlige kirke brugte nye kristne under oplæring ofte tre år på at forberede sig til deres dåb, netop fordi det tager lang tid at etablere en ny levevis. Hvad mig selv angår, blev jeg kristen, da én helt grundlæggende sandhed gik op for mig, nemlig at Jesus er Gud selv, og at han døde for at frelse mig fra mine synder. Efter denne første lektion var der stadig meget at lære – eller måske skulle jeg sige genlære. Jeg måtte lære på ny, hvordan jeg skulle bede, forholde mig til min familie, bruge mine penge, prioritere min tid, bruge min krop og forstå mit arbejde. Det tog tid at indøve nye, kristne vaner. Det arbejder jeg faktisk stadig med i dag.

Nøglen til et liv i kyskhed har for mig været *bøn*. Det lyder måske lidt kunstigt for nogen, men jeg har regelmæssigt bedt Gud om at omdanne mit hjerte og mine længsler, så jeg kommer til at længes efter netop det, som han ønsker for mig. Jeg har også hver dag bedt for min seksualitet, når jeg kommer til det sted i fadervor, hvor jeg beder: *Led os ikke ind i fristelse*. Der er selvfølgelig mange andre fristelser end de seksuelle, men for de fleste ugifte kristne står sex højt på listen over fristelser, det gælder om at undgå.

Derudover (jeg kan lige så godt med det samme afsløre, at jeg er en uforbederlig bogorm) har *bøger* været mig til stor hjælp. Bibelen naturligvis, men også klassiske,

kristne værker skrevet af kirkens fædre og mødre, hvis vise betragtninger om kyskhed udgør et solidt alternativ og korrektiv til de forvirrede og forvirrende budskaber om sex, vores samtid bombarderer os med.

Endelig har *Kirken* været en afgørende vigtig støtte for mig. Kirken – og dermed mener jeg Kristi legeme af troende og ikke de kirkebygninger og -bænke, de fylder om søndagen – er et helt nødvendigt element, når det gælder den oplæring i discipelskab, som jeg talte om i det foregående. Vi søskende i Kristus har til opgave at oplære og have omsorg for hinanden, tilrettevise hinanden og holde hinanden ansvarlige. Jeg må imidlertid ærligt indrømme, at på min rejse mod kyskheden har jeg lært kirkens betydning lige så meget gennem kirkens fravær som gennem dens nærvær. Nogle gange har det ligefrem rystet mig at se den skade, kirken har forvoldt – i mit eget liv og i andres – ved at tale tankeløst, eller slet ikke tale om sex. Andre gange er jeg til gengæld blevet forbløffet over det storsind og den omsorg og fasthed, som medkristne har vist mig under mine livtag med kyskheden og den seksuelle synd. Ligesom min skriftefader har de simpelthen sagt mig sandheden i kærlighed.

Hvad de følgende sider indeholder

Her følger nogle indledende bemærkninger om, hvad denne bog er, og hvad den ikke er. Bogen fokuserer på kyskhed før ægteskabet, og den er et indlæg i en særligt kristen sammenhæng. Jeg vil ikke gøre noget forsøg på at omvende almindelige, verdslige mennesker til kyskhed (men hvis et sådant menneske skulle komme til at læse

bogen og føle sig inspireret, er det selvfølgelig bare fint). Det, jeg vil forsøge, er at give ugifte mennesker, som ønsker at leve efter kristen moral, følgeskab og styrke på vejen. Derfor vil jeg heller ikke bruge meget tid på at komme med socialvidenskabelige argumenter mod sex før ægteskabet, selv om der kan være god grund til at minde om, at seksuel promiskuitet kan medføre køns sygdomme, aids, livmoderhalskræft m.m., samt at sex før ægteskabet er med til at opløse den grundlæggende sociale struktur i vores samfund. I en sammenhængende redegørelse og begrundelse for den kristne seksualitet ville det også være relevant at diskutere fænomener som utugt, homoseksualitet og skilsmisse.

Disse emner vil jeg imidlertid som sagt mere eller mindre lade ligge, men én ting vil jeg ofte inddrage, nemlig ægteskabet.

Det tog mig væsentlig længere tid, end jeg havde regnet med, at skrive denne bog. Det forekom mig umanerligt svært at finde det rette sprog, de rette formuleringer til at diskutere sex og kyskhed på en ærlig, men ikke afskrækkende måde. Dertil kom, at det viste sig sværere for mig at tale åbent og ærligt om mine egne seksuelle synder, end jeg havde forventet. Det er selvfølgelig ikke noget, jeg føler mig stolt af, tværtimod skammer jeg mig stadig over at have dyrket sex før ægteskabet.

Mens jeg var ved at skrive bogen, skete der desuden noget pudsigt og helt uventet. Jeg mødte en mand, der hed Griff, og vi begyndte at komme sammen. Efter ni måneder blev vi forlovet, og efter yderligere seks måneder giftede vi os. Den bog, der begyndte som en enlig kristens tale til en anden, udviklede sig derved til noget lidt andet (radikalt anderledes blev bogen dog ikke, eftersom jeg

kun havde været gift i tre en halv måned, da jeg sendte det færdige manuskript til forlaget).

Ændringen i min egen livssituation ligger imidlertid ikke til grund for mine overvejelser omkring ægteskabet i det følgende. Oprindeligt havde jeg slet ikke tænkt mig at skrive noget om ægteskabet overhovedet. I mange af de år, jeg levede som enlig, krummede jeg tæer, hver gang jeg hørte kristne tale om ægteskabet. Jeg fik røde knopper af at høre om ægteskabelig lykke og var dødtræt af at føle mig mindreværdig – føle, at jeg ikke levede det kristne liv fuldt ud, fordi jeg ikke var gift. Jeg tænkte: *Den bog, jeg skriver, skal være fri for den slags. Den skal tale ærligt om livet som enlig og ikke få nogen til at føle sig mindreværdig eller forkert ved hele tiden at idealisere ægteskabet.*

Da jeg så kom i gang med at skrive, og før jeg mødte Griff, gik det op for mig, at der var en god grund til, at kristnes samtaler om sex ofte kommer til at kredse om ægteskabet. Kernen i den kristne seksualetik er nemlig ikke en negativ konstatering om sex, og den kristne vision for ægteskabet er noget andet og mere end bare det at nå frem til det uden forinden at dyrke sex. Kernen i den kristne lære om sex er et levende og positivt budskab, nemlig at sex er skabt til ægteskabet. Uden en klar forkyndelse af kristendommens vision om sex i ægteskabet giver det kristne forbud mod sex mellem ugifte ganske enkelt ingen mening. Derfor kom jeg på bedre tanker og endte med at skrive en hel del mere om ægteskabet, end jeg først havde planlagt. Når jeg gør det, er det, fordi selve formålet med denne bog er at finde frem til en præcis definition – udtrykt i et 'kristent sprog' – på god sex, eller som bogens [engelske] titel siger: Real sex. Jeg vil forsøge

at pejle mig ind på, hvad der karakteriserer god sex, og hvem der under hvilke omstændigheder kan dyrke det med hvem.

Jeg vil ikke bilde nogen ind, at jeg har en færdig opskrift på, hvordan man bevarer sin kyskhed til ægteskabet. Det, jeg vil præsentere i denne bog, er nogle redskaber, som jeg ville ønske, jeg selv havde fået i hænderne på et tidligere tidspunkt i mit liv. Mine overvejelser udspringer ikke kun af mine egne erfaringer, men grunder sig også på to års samtaler med præster og rådgivere og en lang, lang række 'menige' kristne. Alle disse mennesker har jeg spurgt, hvilke ressourcer de gerne ville have stillet til rådighed for at kunne leve kysk eller hjælpe andre med at gøre det. Jeg har prøvet at samle deres svar til en slags ønskeseddel. Selv om denne bog fokuserer på kyskhed uden for ægteskabet, er den ikke bare skrevet til ugifte, for det kyske liv er en fælles opgave, som hele den kristne menighed må løfte i fællesskab. Mine overvejelser om kyskhed fører mig også ind på sex i ægteskabet, så den også derved henvender sig til alle troende. Når vi mener, at sex hører hjemme i ægteskabet, hvad kan vi så konkludere om, hvordan god sex i ægteskabet skal være? Dette spørgsmål tages op til overvejelse gennem hele bogen, men især i kapitlerne tre, fire og fem.

Bogen er løseligt opdelt i to halvdele. I den første halvdel forsøger vi at finde frem til, hvad vi skal tænke og tro om sex og kyskhed. Hvad er det bibelske syn på sex? Hvilke budskaber om sex modtager vi fra den almindelige, verdslige kultur, vi lever i, og hvordan må vi ud fra Bibelens ord om sex vurdere disse budskaber? Den anden halvdel af bogen er langt mere praktisk orienteret. Kyskhed er en svær øvelse. Hvordan skal vi – som enkelte

kristne og som et kristent fællesskab – få held med det kyske liv? I det følgende har jeg søgt både at udtrykke den bibelske vision for sex og ærligt at gøre rede for de vanskeligheder, der er forbundet med at realisere denne vision. Jeg har prøvet både at skitsere, hvilken tragedie det er at leve *uden* den bibelske vision, og hvilket håb vi kan have om at leve *i* den. Samtidig har jeg stræbt efter også at skildre og levendegøre skønheden ved det seksuelle, skønheden ved Guds måde at indrette det på.

For at forstå denne skønhed må vi vende os til Bibelen, udgangspunktet for den kristne forståelse af sex og kyskhed.